

ASLAK NORE

DE ERFENIS
VAN DE
FAMILIE FALCK

Vertaling Maud Jenje

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC* om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2023 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo
Oorspronkelijke titel: *Ingen skal drukne*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2024 HarperCollins Holland
Vertaling: Maud Jenje
Omslagontwerp: Studio Jan de Boer
Omslagbeeld: © plainpicture / Sam Green – The Rauschen Collection
Foto auteur: © Javad Parsa
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1493 7
ISBN 978 94 027 7181 7 (e-book)
NUR 302
Eerste druk september 2024

Deze vertaling is tot stand gekomen met de financiële steun van NORLA.

Originele uitgave verschenen bij H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo.
Uitgegeven door bemiddeling van Winje Agency A/S, Noorwegen.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Elk ongeoorloofd gebruik van deze publicatie om generatieve kunstmatige-intelligentietechnologieën (AI-technologieën) te trainen is uitdrukkelijk verboden. De exclusieve rechten van de auteur en uitgever worden hierbij niet beperkt.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

330 Squadron

Noorse territoriale wateren, Noord-Noorwegen

De reddingshelikopter, een Sea King, steeg op van het heliplatform alsof hij omhoog werd gehesen door een lift, stopte enkele meters boven de grond en schommelde in de wind, waarna hij een halve draai maakte, zijn neus een beetje naar beneden duwde en de Vestfjord uit vloog.

De melding had geluid: ‘Russische trailer ten noordwesten van Sortland. Kapitein acuut ziek’.

Hans Falck zat achter in de machine, op de stoel rechts van de redder, en droeg over zijn wollen onderkleding een signaalrood survivalpak met daarover een driepuntsgordel. De natte sneeuw sloeg tegen de ruiten. Er stond een stevige tegenwind; de cabine schudde zo hevig dat de goed verpakte medische apparatuur bewoog. Het was de laatste dag van hun dienst.

Onder zich zag hij vaag de zeestraat tussen Bodø en de hoge toppen van het eiland Landegode. Het was aan het einde van de ochtend, maar het novemberlicht was zo zwak dat de cabine in schemerdonker baadde.

Al vanaf dat Hans een kleine jongen was en oom Herbert hem de opgezette ijsbeer op het kantoor van Det Hanseatiske Dampskibsselskab op Svalbard had laten zien, had het noorden hem getrokken. Voor hem was het een natuurwet, zoals een voorwerp door de zwaartekracht naar de grond wordt getrokken. Alle herinneringen aan dit landsdeel lagen diep in hem verborgen, zoals mensen hun verloren jeugd of de herinnering aan een oude vlam bij zich dragen. De lucht kon het bij hem oproepen, vochtig aan de kust, droog en ijskoud op de hoogvlakten landinwaarts. Of de ruige en eindeloze landschappen die in de winter bedekt waren met sneeuw en verlicht werden door het noorderlicht, en in de zomer baadden in het licht van de eeuwige zon. De zuidelijke hartelijkheid van de noorderlingen deed hem denken aan die in de Levant.

‘Dokter Hans,’ zei redder Giske. De zelfverzekerde jonge Vestlander slurpte een kop instantsoep naar binnen en keek verveeld naar de storm buiten. ‘Is hier niet tijdens de oorlog de Hurtigruten met familieleden van jou aan boord vergaan?’

Hans staaide bedachtzaam naar de schuimranden in de Vestfjord.

Bij de schipbreuk met de Hurtigruten was de rechtstreekse bloedlijn van de Oslo-tak met de familie Falck doorgesneden. De grootste van hun vele leugens.

Bovendien was Siri Greve in deze contreien, tijdens een seminar op de Hurtigruten in de Trollfjord, naar hem toe gekomen met een kopie van Vera's testament.

Feitelijk had Greve hem en zijn familietak het toezicht aangeboden over een bedrijf ter waarde van twaalf miljard Noorse kronen, een stichting zonder winst oogmerk en misschien wel het aantrekkelijkste stuk land van Noorwegen. De laatste tijd was M. Magnus het vasthoudendst geweest. 'Je moet je recht opeisen,' had hij gezegd.

Natuurlijk had Hans kunnen uitleggen waarom hij de strijd niet was aangegaan. Dat zijn radicale geweten in strijd was met de Falck-formule. Dat zijn idealisme onverenigbaar was met de moderne private kapitaalmarkt. Dat zijn plek op het veld was en niet in de rozentoren van Rederhaugen.

Als hij een leven redde was dat voor hem alsof hij de wereld redde.

Als hij dit soort uitspraken deed luisterde zijn gehoor ademloos toe, zoals altijd als hij sprak, rond de eettafel, tijdens een erepromotie, in een Libanees vluchtelingenkamp of tijdens een openbare bijeenkomst in Noord-Noorwegen, waar ze vochten tegen de sluiting van een plaatselijk ziekenhuis.

Ze lieten zich allemaal hypnotiseren.

In de ogen van anderen trad Hans daadkrachtig op. Als het alarm afging, als er bommen vielen en er mensen in nood waren, was niemand sneller ter plaatse dan hij. Het was dopamine voor zijn centrale zenuwstelsel. Maar als het ging over moeizame familierelaties, dan had Hans zijn eigen geheimen zorgvuldig begraven onder bergen werk.

De Sea King-helikopter schudde hevig op het moment dat de contouren van de toppen van Lofotveggen zich onder hem aan de linkerkzijde aftekenden, omhuld in donkere wolken en lage mist.

Net als Hans bewaarde Giske dezelfde rust die een bevreemdende uitwerking op gewone stervelingen had, die al bang werden als ze tijdens een vlucht lichte turbulentie ervoeren. Zoiets had Hans nooit angst ingeboezemd. Het was de rust die hem angst aanjoeg – de stilte na een aangrijpend gesprek aan de eettafel, na een onthulling over overspel.

Ze waren over de heuvelachtige eilanden van Vesterålen gevlogen en waren op weg naar de eindeloze Atlantische Oceaan toen de piloot inbrak op de headset.

'Vijf minuten tot de opgegeven positie. Giske, klaarmaken om af te zakken naar het schip.'

Hans zag de trawler het eerst: een blauwe romp onder een zwarte lier met voor de commandobrug en een brede achtersteven, hoog en log, als een fabriek op zee. Misschien dertig meter lang, al was dat moeilijk met zekerheid in te schatten. Een windvlaag tilde de helikopter omhoog op een luchtstroom en omlaag in een luchtzak, zoals een schip op zee. De redder stond op en liep slingerend naar het geopende luik. Een ijskoude luchtvlaag trof hen. De navigator was opgestaan en stond naast hem.

‘We zijn in positie,’ zei de piloot met dezelfde, bijna nonchalante stem die een goede gezagvoerder in noodweer kenmerkt.

‘Update van de situatie van de kapitein bekend?’ vroeg Hans. ‘Alcoholvergiftiging?’

‘Ze lijken nogal gestrest,’ zei de navigator. ‘Als ik moet raden is het iets acuut pijnlijks.’

‘Giske, klaarmaken,’ commandeerde de gezagvoerder.

De navigator en de werktuigkundige checkten twee keer of de redder gezekerd was.

Met twee handen aan de stang boven het luik leunde Giske naar buiten en hij liet zich in de wind vieren. De sneeuw werd de helikopter in geblazen, zware sneeuwvlokken smolten tegen Hans’ signaalrode reddingspak. De rotors maakten een hels kabaal.

Het leek een eeuwigheid, maar uiteindelijk meldde de redder dat hij beneden was.

‘Status van de Rus?’ meldde de navigator.

‘Ze laten me niet toe in zijn cabine,’ riep Giske. ‘Maar zoals ik het begrijp gaat het om hevige pijsnscheuten in de buikstreek. Slechte algehele conditie.’

‘Je moet hem op een brancard zien te krijgen,’ riep de navigator, ‘dan kunnen we er hier naar kijken en hem meenemen naar Bodø.’

Er volgde meer gekraak op de verbinding, ze hoorden boze kreten.

‘De Russen laten hem niet gaan,’ meldde Giske. ‘Ze vinden het te gevaarlijk, en hij is te slecht.’

‘Dan kunnen we niets meer doen,’ zei de navigator. ‘We hijsen je weer omhoog.’

‘Wacht!’ riep Hans in de intercom. ‘Giske, kun je de Russen vragen aan de onderbuik te voelen? Laat ze die voorzichtig enkele centimeters indrukken. Heeft hij pijn?’

‘Verrassend weinig, melden ze,’ antwoordde de redder na een paar seconden.

‘Vraag ze dan om in één snelle beweging de druk eraf te halen.’ De schreeuw die volgde was zo hard dat er geen twijfel over bestond.

In de cockpit keken ze elkaar aan, de navigator, de werktuigkundige en Hans.

‘Ik denk dat we deze man kunnen redden,’ zei Hans kalm. ‘Ik ga naar beneden.’

De andere twee knikten zwijgend.

Hans klikte zich vast aan de lijn, stond op en zette een paar slingerende stappen door de schommelende helikoptercabine naar het luik. Hij maakte zich vast aan het abseilharnas. De navigator checkte twee keer of hij goed vastzat.

Toen zwaaide Hans naar buiten, het zwart in, en hij liet zich vieren. Het geluid van de rotors vermengde zich met de wind. Heel ver in de diepte ving hij een glimp op van de lichten van de trawler. Wat zat hij hoog! De romp tekende zich boven een golf uit, zo roerloos als een gestrand schip bij eb, waarna hij in een langgerekt golfdal verdween. Hans zwiepte heen en weer en dacht even dat hij tegen een van de masten zou worden geslingerd.

De wind was sterk, maar aan de met lood verzwaarde lijn voelde Hans zich veilig.

Nu kon hij de trawler duidelijk zien. Een roestend, enorm monster.

Zeven meter nog, vijf meter, drie...

Op het dek maakte hij zich los van het harnas en hij liep wijdbeens naar Giske.

‘Wat doen we?’ vroeg Giske.

‘Jij wacht hier,’ riep Hans. ‘Ik zal met de Russen praten.’

Twee Russische zeelieden kwamen hem tegemoet. In de wind riep Hans dat hij arts was, dat hij een vermoeden had wat het probleem met de Rus was.

Een van de Russen gesticuleerde en probeerde een antwoord te geven.

‘Doctor ok. Operation here.’

De andere Rus kwam dichterbij, als om te bevestigen wat ze bedoelden. Hans knikte en haastte zich naar de brug, waar hij de kapiteinshut in werd geleid.

De kapitein lag op een brancard op de grond. Hij was een atletische, gespierde man van in de veertig.

Hans pakte zijn medische koffer en inspecteerde zijn instrumenten. Hield een scalpel tegen het licht.

‘Really?’ zei een van de Russen.

Een hoge golf tilde de stuurhut omhoog.

‘Het is dit of de dood,’ antwoordde Hans ernstig.

Hij verdoofde de kapitein, die snel wegviel. De bemanning stond om hem heen.

‘Ik heb een assistent nodig,’ commandeerde Hans en hij wees de man aan die ogenschijnlijk het beste Engels sprak, waarna hij hem een mondkapje en handschoenen aanreikte. ‘Jij.’

Eerst knipte Hans het shirt open van het bekken tot de navel. Hij onderzocht voorzichtig het punt van McBurney in de onderbuikstreek en ontsmette het. Met een scalpel maakte hij een incisie van ongeveer vijf centimeter, en met hulp van de zeeman die de incisie open moest houden, verwijdde hij de spiervezels totdat het buikvlies zichtbaar werd. Nog steeds schommelde het schip, maar het was alsof de bewegingen een werden met de zee. Met een iets diepere incisie opende Hans de buikholte. Hij stak zijn gehandschoende wijsvinger naar binnen en zocht de dikke darm.

Daaronder werd de gezwollen blindedarm zichtbaar. Die was rood en had de vorm en de grootte van een aardworm. Hij haalde hem tevoorschijn, maakte de appendiculaire ader vrij en bond die af, waarna hij de blindedarm afknipte en het begin ervan weer terugduwde in de incisie. Toen hechtte hij de buikwand en de huid. De hele operatie had in totaal slechts een paar minuten geduurd.

‘Voor de laatste keer,’ zei Hans. ‘Hij gaat met ons mee.’

De Rus richtte zich bruusk tot hem. ‘Hij blijft. *Thank you, doctor.*’

Op weg naar buiten griste Hans de beker mee waarin hij de blindedarm had gelegd en stopte hem in een diffusiedichte zak, die hij vervolgens verzegelde.

De redder kwam op hem af. ‘En?’

‘Dat komt wel goed,’ antwoordde Hans.

‘Allemachtig, goed werk,’ zei Giske.

De intercom kraakte.

‘Falck, Giske?’ zei de navigator. ‘De brandstof raakt op.’

De Noren liepen snel om de stuurhut heen, en daalden af naar het dek.

‘We zijn klaar voor de lift!’ riep Hans met een stem vol adrenaline.

Het volgende ogenblik vloog hij in een baan boven de reling, terwijl de trawler op een golf stuitte die hoger was dan alle andere.

Onmiddellijk realiseerde Hans zich dat het foute boel was.

Een seconde voelde het alsof hij gewichtloos was, daarna werd hij terug naar de trawler geslingerd en zag een stalen mast voor zijn ogen groeien.

Hij was hier altijd bang voor geweest. Niet voor de dood zelf, maar voor de gecondenseerde doodsangst van de vrije soloklimmer die zijn grip op de rotswand verliest tot de klap met de grond, voor de seconde tussen de ontploffing van de berm bom en het vrijkomen van de druk, voor de fractie vanaf de val van de guillotine tot het doorsnijden van de halsslagader.

Toen viel het doek.

De tijd van de autoriteiten een rad voor ogen draaien is voorbij

Rederhaugen, Oslo

Een van de eerste wapenfeiten van Sasha Falck als nieuwe directeur van SAGA was het standbeeld van Store-Thor neerhalen, dat sinds mensenheugenis het grote vierkante gazon voor de hoofdingang van Rederhaugen had verfraaid.

Ter vervanging wilde ze er een borstbeeld van haar grootmoeder, Vera Lind, hebben. De kunstenaar die ze de opdracht gaf was gespecialiseerd in sterke vrouwenfiguren, en hoe moeilijk Vera ook te plaatsen was, ze behoorde beslist tot die categorie. Los van het schrijverschap, dat in zekere kringen een cultstatus had, had ze met groot persoonlijk risico de mannelijke familieleden gedwongen de waarheid te vertellen.

Sasha keek op naar het bronzen hoofd. Het was nog vroeg in de morgen, deze eerste december, en er moest nog veel worden geregeld voordat Falck 3, de reddingsboot die het familiebedrijf had geschonken aan de Redding Maatschappij, in de hoofdstad kon worden gedoopt. Dus zou er een bijeenkomst zijn op Rederhaugen. Als directeur van SAGA had Sasha een sleutelrol.

Een koude winterregen legde zich als zweetdruppels op het voorhoofd van haar grootmoeder. Sasha bond haar al vochtige sjaal strakker rond haar nek en stapte over het lage hekje dat het grindpad van het gazon met de buste scheidde. VERA LIND 1920-2015. Natuurlijk had Sasha een grafschrift overwogen, misschien iets uit Vera's eigen boeken, maar haar grootmoeder had altijd zo misprijzend gelachen om het opschrift bij de buste van Store-Thor, dat ze het niet had gewaagd. 'Voortleven in de harten van hen die we achterlaten, is niet sterven, hahaha, wat dacht je van: "Zijn aardse overblijfselen hebben ons verlaten, maar zijn pracht en praal leven eeuwig verder."'

De trekken van het standbeeld van Vera leken op die van haar, de spitse Romeinse neus en de hoge jukbeenderen, hoewel het opgestoken haar liet zien dat dit beeld naar een oudere uitgave van haar grootmoeder was gemodelleerd. De huid was glad, als na een facelift, de blik stuurde naar de horizon achter de fjord en had de lege uitdrukking van een standbeeld. Haar

grootmoeder streefde een andere werkelijkheid na, van kunst en passie, voorbij de zelfcontrole die Sasha altijd zocht.

Het was allemaal begonnen in het jaar voor Vera op de leeftijd van vijftiennegentig jaar zelfmoord zou plegen. Haar testament was verdwenen. Ondanks de waarschuwing van haar vader om 'geen stenen om te draaien', was Sasha op jacht gegaan naar de geheimen van haar grootmoeder. De speurtocht had haar op het spoor gebracht van het manuscript van Vera, *Het kerkhof van de zee*, geschreven in 1970. In het boek had ze een scheepsreis van de Hurtigruten en een daaropvolgende schipbreuk tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikt om het imago van haar voorvader Store-Thor Falck als oorlogsheld teniet te doen. In werkelijkheid was hij een nazicollaborateur en oorlogsprofiteur geweest. Het manuscript was in beslag genomen en Vera werd onder de voogdij van haar eigen zoon, Sasha's vader Olav, geplaatst.

Toen Sasha uiteindelijk het testament had gevonden, begreep ze waarom de verhouding tussen Vera en Olav zo traumatisch was geweest. Haar zoon was het resultaat van een liefdesgeschiedenis met een Duitse soldaat. Sasha en de andere nakomelingen vielen daarmee buiten de bloedlijn waarop de Falcken de controle over hun familiebedrijven en opvolgingen baseerden. Met één pennenstreek had haar grootmoeder hen in principe ontferd. Sasha had het testament verbrand. Hoewel de angst dat het vergrijp aan het licht zou komen nog steeds aanwezig was, werd die met de dag zwakker.

Sasha haastte zich terug in de richting van het kantoor toen ze een stem achter zich hoorde.

'Alexandra?'

Ze hield stil. Herkende de diepe, fluisterende stem en het zangerige Noord-Noorse dialect van Martens Magnus. MM voor collega's.

'Je bent mijn vader niet,' zei ze. 'Noem me Sasha.'

MM had het anticharisma dat vaak kenmerkend is voor mensen die hun weg weten te vinden in het labyrint van de bureaucratie. Hij was het jaar ervoor gescheiden, waardoor hij en Olav dicht bij elkaar waren gekomen.

Maar zelfs al was M. Magnus de vertrouweling van Olav, van echte vriendschap was geen sprake, sterker nog, haar vader maakte hem vaak belachelijk als zijn naam ter sprake kwam in de gesprekken met de kinderen.

'MM zou nog het ademhalingstoestel van zijn moeder loskoppelen als hij zijn telefoon moest opladen,' zei Olav altijd. Maar de mensen luisterden naar zijn raad. Hij was absoluut iemand om rekening mee te houden.

Hij was van het type voormalig beroepsofficier van de elitetroepen dat cynisme combineerde met uiterlijk vertoon. Vandaag droeg hij een double-

breasted zwart vest over een wijnrode coltrui. De breedgeschouderde, kleine man met het knaagdierachtige gezicht geurde sterk naar aftershave.

‘We moeten met elkaar praten,’ zei hij op dwingende toon.

Ondanks al zijn minpunten deed je er verstandig aan om te luisteren als MM aandrong. Sasha had hem tot hoofd van de Noord-Noorwegen-divisie van SAGA benoemd, een stap die de goedkeuring van haar vader had gekregen. In het noorden hadden alle zaken – onroerend goed, havens, scheepvaart – grote politieke implicaties. Het was een spel dat MM beter beheerste dan wie dan ook. Haar eigen leercurve was steil geweest, maar dat had ze met duivels en engelen als Martens Magnus op haar schouder voor elkaar gekregen.

‘Je weet dat Sverre samen met de rest van het Afghanistan-contingent vandaag landt,’ zei MM, terwijl ze in de richting van het paviljoen liepen.

‘Mijn broer en ik hebben geen contact,’ zei Sasha. ‘Je komt vast voor iets anders.’

Martens Magnus knikte. ‘Ik kom rechtstreeks van een vergadering met onder anderen representanten van de diensten en de gouverneur op Svalbard.’

Het nieuws over de vergiftigde Russische kolonel was breed uitgemeten nadat het enkele weken eerder de media had bereikt. Longyearbyen was zo doorzichtig dat de inwoners elk scooterveld kenden waar het was gebeurd, en een mogelijke chemische aanslag van Rusland op soeverein Noors territorium was niet bepaald een waarschuwingsschot tegen ijsberen, het was potentieel wereldnieuws. Gouverneur Eliassen was geïnterviewd door *Der Spiegel*, *The New York Times* en de BBC, de minister-president had de kwestie veroordeeld, de NAVO had de zaak besproken en de Russen hadden alles ontkend.

‘De forensische onderzoeken zijn klaar,’ vervolgde MM. ‘Het blijkt dat het lichaam van Zemljakov hoge waarden van het gif ricine bevatte en dat hij is gestorven aan bloedvergiftiging. Dezelfde stof is onder meer gebruikt in 1978 om een Bulgaarse overloper in Londen te vermoorden. Maar het tijdsverloop is belangrijk. Ricine doodt een mens normaal gesproken in de loop van drie dagen, dus het heeft even nodig. Volgens het obductierapport werd Zemljakov minimaal vierentwintig uur eerder vergiftigd. En uit de logboeken van Russisch scheepsverkeer weten we dat hij vier uur voor de gebeurtenis in Longyearbyen met een Russische boot in Barentszburg aankwam. Direct van een Russische basis op Frans Jozefland.’

Sasha dacht even na. ‘Dus hij is vergiftigd op Russisch grondgebied?’

‘Daar zijn veel aanwijzingen voor,’ antwoordde MM. ‘De geheime dienst

gaat ervan uit dat hij ná de vergiftiging zijn eigen ontsnapping naar het Westen heeft gepland. Hij is met een boot aangekomen, heeft een scooter in Barentszburg gestolen en is naar Longyearbyen gereden, een reis die in het donker en zonder kennis van het gebied zeker drie uur in beslag kan nemen.'

'Ik ken de route,' zei ze.

'Juist het feit dat de vergiftiging waarschijnlijk op Russisch grondgebied heeft plaatsgevonden is de reden voor de relatief voorzichtige officiële Noorse reactie.'

Ze waren bij de waterkant bij Øksevisa aangekomen. De lage bewolking en de grijze horizon versmolten.

'De laatste woorden van de kolonel,' fluisterde MM, 'waren dat de Russen iemand binnen SAGA hebben. In het hart.'

Ze slikte, knikte langzaam. Gooide een platte steen in het water. Wat betekende dit? Precies nu ze de onrust van de gebeurtenissen achter zich kon laten, de opschudding die was ontstaan na haar vondst van het manuscript en het testament van grootmoeder Vera. Die de familie uit elkaar dreigde te laten vallen. De verhouding met haar vader was net aan het verbeteren, ze had weer controle.

En nu dit.

'We hebben een strategie voor de noordelijke gebieden waarvoor jij verantwoordelijk bent,' zei ze. 'Hoe verhoudt deze informatie zich daartoe?'

'Dat is precies waar ik achter probeer te komen.'

Ze draaide zich naar hem toe. 'Wat zegt de veiligheidsdienst?'

'Tja, wat zeggen ze? Dat multidisciplinaire competentie belangrijk is en dat het onderzoek niet in conflict mag komen met het verloofde. Ze hebben de zaak in onderzoek.'

Sasha had genoeg mensen van defensie ontmoet om te weten dat die met een neerbuigendheid spraken over 'de politie', dat wil zeggen de binnenlandse veiligheidsdienst, die de wijze waarop politieagenten over surveillanten spraken overtrof.

'De politie heeft de beschikking over ervaren technici en rechercheurs,' zei MM. 'Dat moet wel. Ik vermoed dat ze op volle sterkte zullen komen om een paar microfoons in de muren te monteren, jouw telefoon af te luisteren en daarna een paar jongens sturen om bij de receptie te spioneren. Maar denk je dat je op die manier een infiltrant binnen SAGA kunt vinden?'

Hij schudde zijn hoofd.

'Dus, wat stel jij voor?'

'Johnny Berg,' antwoordde hij ogenblikkelijk. Hij keek haar recht aan. De

gedachte aan John Omar 'Johnny' Berg had ongeveer hetzelfde effect op Sasha als wanneer ze online films keek met waaghalzen die op het randje van wolkenkrabbers en hijskranen balanceerden: haar bloeddruk en hartslag gingen omhoog, ze ademde sneller en haar handpalmen werden vochtig. Ze probeerde zich ervan af te wenden, maar werd aangetrokken door wat haar bang maakte.

Johnny had haar geholpen de waarheid te vinden over *Het kerkhof van de zee*. Hij kende de hele waarheid.

De buitenstaander, het straatschoffie, de geheim agent, de minnaar, die zich onder het voorwendsel van het vinden van Vera's manuscript de familie in had gemanoeuvreerd, voordat ze zelf had ingegrepen.

'Ik heb geen contact met Johnny Berg.'

Magnus zuchtte, een beetje overdreven naar haar smaak.

'Je moet overwegen de relatie te herstellen. Berg is een nuttige man.'

Sasha zei niets, ze kon niet zeggen wat ze dacht: dat zelfs als ze tegen alle rede in haar duistere instincten zou volgen, Johnny nooit meer iets met haar te maken wilde hebben. Ze had Vera's testament voor zijn ogen verbrand, en daarna had ze hem naar de gevangenis laten sturen.

'Wat we toen hadden is voorbij,' antwoordde Sasha, en ze had meteen spijt van haar woordkeuze, het klonk als de bekentenis van een geliefde.

'Berg is vrijgelaten en schrijft de biografie van Hans,' zei de officier. 'Hij heeft een deel van de ouderlijke macht over zijn dochter teruggekregen. Het gaat zonder meer veel beter met hem.'

'De biografie over Hans was bluf om de familie binnen te komen,' mompelde ze terwijl ze haar nieuwsgierigheid probeerde te bedwingen.

'Misschien is het zo begonnen, maar nu is het ernst. Berg heeft een gegronde reden om op Rederhaugen te zitten. Geef hem ruimte om te schrijven. Laat hem uitzoeken wie naar de Russen lekt. En geen woord over deze afspraak, begrepen?'

'Martens,' zei Sasha. 'De tijd van de autoriteiten een rad voor ogen draaien is voorbij, dit is een klus voor de veiligheidsdienst. Als je ooit nog probeert om te hinten op buitenparlementaire avonturen onder het mom van SAGA, zal ik ervoor zorgen dat er een onderzoek naar je wordt ingesteld – door de politie.'

'Alexandra,' protesteerde MM, voordat hij zijn verlies leek te beseffen.

'En een laatste ding,' zei Sasha. 'Als je de naam van Johnny Berg in mijn bijzijn nog één keer noemt, zal ik ervoor zorgen dat je Rederhaugen nooit meer binnenkomt.'

Niemand mag verdrinken

Honnørbyggen, Oslo

Olav Falck was laat voor de doop van het schip op Honnørbyggen, en toen hij buiten adem neerplofte op een gereserveerde stoel op de eerste rij, voelde hij dat de stoel nat was en dat er een klein plasje regen door de achterkant van zijn corduroy broek sijpelde.

Verdomme, een nat achterwerk had de vervelende eigenschap om een verkoudheid in te leiden, en verkoudheid op zijn leeftijd had de vervelende eigenschap om een eeuwigheid te duren.

‘Koninklijke Hoogheid, Redding Maatschappij, familie en vrienden,’ begon Alexandra vanaf het podium terwijl ze het publiek aankeek – van de prinses, die de hoge beschermvrouwe van de reddingsboot was, via de gepensioneerde politicus, die de Redding Maatschappij leidde, naar haar vader.

Gevoelig als hij was voor de machtsdynamiek begreep Olav onmiddellijk de nieuwe rangorde. Hoe zat het met *familia ante omnia* – familie boven alles? Hij was zelf een plebejer geworden. De week ervoor had de nieuwe receptioniste op Rederhaugen bijna een naamkaartje op hem geplakt, toen Greve aan was komen stormen en de vernedering had afgewend.

Een rode loper leidde in een rechte lijn van het stadhuis achter hen naar de kade, waar Falck 3 in het grijszwarte oppervlak lag te dobberen.

Dat het een grote reddingsboot was stond buiten kijf. Zo groot dat hij even vreesde dat de bodem hier te ondiep was. Vanaf een achterhut met een dak dat groot genoeg was om een helikopter te laten landen, leidde een loopplank naar de stuurhut op de voorplecht, met een hoge commando-brug en een stevige mast op het dak.

De dochter leunde voorover. ‘Wie zijn wij? Wie zijn wij als individuen en als groep?’

Haar retorische succesverhaal, dacht Olav, de eerste keer gebruikt op de begrafenisplechtigheid van Vera. Sindsdien was het een soort credo voor haar missie met SAGA geworden.

‘Wij zijn een zeevat,’ vervolgde ze. ‘Mijn grootmoeder, vrede zij met

haar, kwam van de Lofoten. Ze is grootgebracht met verhalen over schipbreuk, over de geest die een roeiboot met stompe neus bestuurt, ze is opgegroeid met de eeuwige angst om te verdrinken, om dierbaren te verliezen. Dit maakte de mensen aan de kust uiteraard bijzonder religieus. Het wemelde van de gebedshuizen, het volksgeloof was sterk. Het leven was voorbestemd. Ieder moment kon je sterven. In 1861 werd bekend dat er jaarlijks ruim zevenhonderd vissers stierven. Jaarlijks!’

Hij zag steeds meer van de verhalenverteller Vera in zijn dochter. Er kon veel worden gezegd over de andere donoren van de Redding Maatschappij, maar vrijwel geen van hen had retorisch talent. Ze kon de rederaristocraten betoveren. Hun nakomelingen waren in bijna alle gevallen fantasieloze nietsnutten en feestbeesten in de Londense sociëteit.

‘We moeten daarom de vooruitziende mensen bedanken die op een zomerdag in 1889 samenkwamen om de Redding Maatschappij op te richten. In mijn familie zijn we trots en nederig dat we in de geschiedenis een rol hebben gespeeld bij het ondersteunen van de reddingsoperaties langs de kust, vanaf het moment dat we in 1916 een houten schuit schonken.’

Zijn dochter had de kracht begrepen van een jonge vrouw die alles wist over de onderwerpen waar zijn oude vrienden die met pensioen gingen hun tijd in staken: maritieme geschiedenis en genealogie.

‘Het was de reddingsboot Falck,’ zei ze. ‘In de loop van de jaren zestig kreeg die een opvolger: Falck 2. Die heeft de sonar van een voorganger, Skomvær 2, overgenomen, die later weer werd overgedragen aan een opvolger, Sjøfareren, als om te laten zien dat de reddingsboten zich in een ononderbroken historische lijn bevinden – een traditie die we met veel trots voortzetten met Falck 3. In verband met het honderdjarig jubileum van de betrokkenheid van de familie bij Svalbard zullen we volgend jaar met de boot een expeditie naar de eilandengroep ondernemen, waarna die wordt overgedragen aan de Redding Maatschappij.’

Het applaus brak los. Olav klappertandde in de druilerige regen. Alexandra kon de plek van de Falcken in de Noorse geschiedenis met een paar elegante pennenstreken neerzetten, maar was ze ook ter zake kundig als SAGA realpolitik moest bedrijven?

Toen zijn dochter datzelfde voorjaar het roer had overgenomen als directeur en bestuursvoorzitter, had hij met haar om de tafel gezeten en uitgelegd wat de functie inhield, inclusief alle technische details. Toen hij dit gedeelte had doorlopen, had hij haar in de kamer met de open haard ernstig aangekeken.

‘Dat was het officiële deel van de instructies,’ had hij gezegd. ‘Wat SAGA

altijd is geweest en moet blijven, is een speerpunt om de Noorse belangen te dienen, en uiteindelijk een waarborg voor onze vrijheid.’

Alexandra had gezegd: ‘We wonen in een democratisch land, papa. Je kunt niet steeds zover gaan als je wilt.’

Hij had geantwoord dat SAGA juist een laatste verdedigingslinie voor de democratie was als je tegenstanders tegenkwam die de spelregels van de democratie niet accepteerden.

Alexandra beëindigde haar toespraak voor de aanwezigen met een retorische verrassing. ‘Ik heb gesproken over de banden tussen de reddingsdiensten en onze familie. Vaker dan de meesten hebben wij ongelukken langs de kust in ons lichaam gevoeld. De visie en het motto van de Redding Maatschappij zijn dan ook die van ons: niemand mag verdrinken.’

Het applaus klonk; een blaasorkest uit Oslo kwam over de kade gemarkeerd in de richting van de boot die was versierd met ballonnen en slingers in de kleuren van de Redding Maatschappij.

Wat was dit, dacht Olav, een kinderpartijtje?

Zijn vermoeden werd versterkt toen hij de doopmeter van de boot zag, een bleke tiener omringd door lijfwachten en mensen van het hof, die versterkt door een opgestelde microfoon de boot haar naam schonk en haar bemanning een behouden vaart toewenste. Ze liet het touw met de fles los, die bij de tweede poging tegen de romp sloeg.

De genodigden klaptten en de fanfare bracht een saluut. ‘Het enige wat nog ontbreekt zijn papieren hoedjes en knakworstjes,’ fluisterde Olav tegen zijn buurman. Die lachte niet. Nee, dacht Olav, dit was niet de plek voor staatsondermijnende grappen.

‘Je mag trots zijn op je dochter,’ sprak zijn buurman.

Natuurlijk was hij dat. Aanvankelijk was hij bang geweest voor wat elke ouder vreest – criminaliteit, drugsmisbruik, ernstige ziekte – en toen zijn kinderen opgroeiden zonder dat deze horrorscenario’s zich voordeden, werd hij wat vager bezorgd over de vraag of ze hun plek in de wereld zouden vinden. Een gevoel dat nog wel knaagde bij de andere twee kinderen, Andrea en Sverre, die rusteloos en kinderloos waren.

Slechts één keer had Olav zich zorgen gemaakt over Alexandra: toen ze ervandoor ging met de manipulatieve rokkenjager John Omar Berg. Ook toen had hij zijn zegje gedaan. Juist omdat hij zo zelden zijn stem tegen haar verhef, had ze geluisterd.

Zijn dochter en Martens Magnus gebaarden Olav naar de commando-brug. Daar legde de kapitein trots uit dat Falck 3 het grootste schip in de vloot van de Redding Maatschappij zou zijn, en een van ’s werelds grootste

reddingsvaartuigen, samen met de Duitse reddingskruiser, Hermann Marwede.

De prinses mocht een survivalpak uitproberen en na enige aarzeling sprong ze onder luid applaus in de zwarte, koude zee, waarna ze van het toneel verdween.

Het was harder gaan regenen, het werd zo'n dag die nooit aanbrak. Olav stond langs de reling toen het schip in slakkengang naar achteren voer, tussen de kades van het stadhuis. Aan de ene kant verrezen de vestingmuren grijs en ongenaakbaar, aan de andere kant helde het witte dak van het Asstrup Fearnley Museum zich naar het water, als een gekapseisde zeilboot aan de oppervlakte.

De weemoed overviel hem, zoals dat gebeurde als hij langs het schoolgebouw reed waar hij negenenzestig jaar geleden – ja, het leek krankzinnig – was begonnen. Aan de andere kant: hij was ook als gepensioneerde van dit leven gaan genieten.

'Olav,' zei MM, die naast hem was komen staan en zijn sterke vuisten om de reling klemde. 'Heb je het al van Hans gehoord?'

'Wat nu weer? Is hij benoemd tot Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN? Op heterdaad betrap met een jonge links-radical politicus?'

'We hebben zojuist doorgekregen dat hij gewond is. Ernstig gewond, na een ongeluk.'

Olav draaide zich abrupt om naar de officier. 'Wat zeg je? Waar is hij? In het Midden-Oosten?'

'Nee,' antwoordde MM, 'het is op Noors grondgebied gebeurd, op zee bij Vesterålen, met het 330 Squadron. We kennen de details nog niet, maar hij ligt in coma in het ziekenhuis in Bodø.'

'Godallemachtig,' zei Olav. Dit was schokkend nieuws.

Voor de boeg van de boot verrezen de rotsformaties waar Vera's oude schrijfhut op de Klif stond, en erachter kwam de rozentoren van het hoofdgebouw in zicht. De boot minderde vaart en tufte kalm naar de buitenste kade van Øksevika, op de zuidelijke landtong van Rederhaugen. Het was nauwelijks te bevatten. Hans Falck, donjuan en eersteklas minnaar, de stem van de onderdrukten en redder van de oorlogsinvaliden, de man met negen levens. Zou hij echt in coma liggen?

'Laten we hopen dat hij het redt,' zei Olav.

'Zeg dat wel,' antwoordde MM.

'Weet je, Martens,' zei Olav, over de reling leunend, 'mensen van het type Hans, volksverleiders, zijn nooit zo levend als wanneer ze dood zijn. Begrijp je? Ik hoop dat hij het in godsnaam overleeft!'